

Årsrapport

2017

1 Leders beretning

Norsk akkrediterings (NA) aktiviteter for 2017 er i hovedsak gjennomført som planlagt.

NAs aktivitetsnivå fortsatte å øke også i 2017. Etatens ansatte bruker nå mer av sin totale arbeidstid til behandling av søknader om akkreditering og oppfølging av eksisterende, dvs. gebyrbelagte tjenester, enn i 2016. Dette mener vi bl.a. er en følge av økt fokus på bruk av ressurser og tydelighet med hensyn på prioritering av oppgaver.

Søkere om akkreditering har i gjennomsnitt brukt ca. 11 måneder fra søknad er mottatt til akkreditering er innvilget. Vi mener fortsatt at målet om saksbehandlingstid på 10 måneder er realistisk.

I løpet av 2017 ble det igangsatt et prosjekt med formål å oppnå bedre planlegging, bemanning og styring av akkrediteringsprosjekter. Dette er et viktig bidrag i arbeidet med å forenkle interne prosesser.

Ved utgangen av 2017 hadde vi betydelig færre nye søknader om akkreditering under behandling sammenlignet med utgangen av 2016. Dette kan tyde på at de områdene der akkreditering allerede er i bruk dekker behovet i markedet. Når det samtidig innvilges 120 utvidelser av eksisterende akkrediteringer, så tyder det på at virksomhetene opplever et behov for å være akkreditert for stadig flere aktiviteter.

Vi mener at akkreditering kan og bør tas i bruk som verktøy for å dokumentere kompetanse i langt større grad enn det som er tilfelle i Norge i dag. Vi ser derfor behov for å styrke arbeidet med å kommunisere innholdet i og nytten av ordningene i tiden framover.

Våren 2017 ble NAs status som signatar til alle eksisterende multilaterale avtaler om gjensidig aksept av akkrediteringer fornyet. Dette sikrer tilgang til internasjonale markeder for varer og tjenester produsert av norske akkrediterte virksomheter.

Deltagelse i det internasjonale samarbeidet om akkreditering er et krav for å sikre at norske akkrediterte virksomheter tilfredsstiller de samme kravene som tilsvarende virksomheter i andre land, dvs. likebehandling.

Årsrapporten og tilhørende årsregnskap viser fortsatt vekst innen vår kjernevirksomhet.

Lillestrøm, 1. mars 2018

Inger Cecilie Laake
Direktør
Norsk akkreditering

Innhold

1	Leders beretning.....	1
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	3
2.1	Virksomhetens samfunnsoppdrag	3
2.2	Organisasjon og ledelse.....	6
2.3	Utvalgte hovedtall	7
3	Årets aktiviteter og resultater	8
3.1	Samlet vurdering av prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse.....	8
3.2	Prioriteringer	8
3.2.1	Behandling av søknader	8
3.2.2	Krav til forvaltningsorgan	9
3.2.3	Utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen	9
3.2.4	Omprioritering av ressurser	10
3.3	Ressursbruk	10
3.3.1	Tildeling	10
3.3.2	Driftsutgifter	11
3.4	Resultater og måloppnåelse.....	12
3.4.1	Tildeling	12
3.4.2	Gebyrinntekter og andre inntekter	12
3.4.3	Delmål 1 NA skal dekke behovet i markedet for nye akkrediteringer og oppfølginger	13
3.4.4	Delmål 2 OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis.....	22
4	Styring og kontroll i virksomheten	23
4.1	Overordnet vurdering av styring og kontroll i virksomheten.....	23
4.2	Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på	23
4.2.1	Digitalisering og effektivisering	23
4.2.2	Samfunnssikkerhet og beredskap	24
4.2.3	Mangfold og likestilling	26
4.3	Vesentlige forhold departementet bør kjenne til	27
5	Vurdering av framtidssutsikter	28
6	Årsregnskap	30
6.1	Ledelseskommentar årsregnskapet 2017	30
6.2	Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2017	33
6.4	Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2017.....	35

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Virksomhetens samfunnsoppdrag

NA er et forvaltningsorgan under Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12. april 2013.

NAs oppdrag er å sikre internasjonal tillit til norske varer og tjenester. Dette gjør vi ved å akkreditere norske virksomheter som bedriver samsvarsvurderinger. I dette ligger at vi bedømmer kompetanse og kvalitet på tjenester utført av disse virksomhetene i Norge. Vurderingene gjøres mot internasjonale standarder. Det er etablert ett akkrediteringsorgan i hvert land innen EU og EØS. På denne måten sikres samsvarsvurderingsorganene i det enkelte land tilgang på nasjonale akkrediteringstjenester. Med samsvarsvurderinger menes i denne sammenheng virksomheter som tilbyr tjenester innen:

- Kalibrering
- Prøving
- Sertifisering
- Inspeksjon
- Verifikasjon
- Arrangement av sammenlignende laboratorieprøvinger

I tillegg til akkreditering er OECDs ordning for inspeksjon etter deres prinsipper for God Laboratoriepraksis (GLP) lagt til NA. Dette er en ordning som omfatter undersøkelser og studier av kjemikalier for å vise deres egenskaper og sikkerhet for helse og miljø. GLP-prinsippene er OECDs løsning på at man så en økt mengde med juks i sikkerhetsstudier på 1970-tallet. GLP har blitt et krav i alle OECD-land. Kravene gjelder studier der resultatene skal rapporteres som sikkerhetsdata til sektormyndigheter. I Norge er det Mattilsynet og Legemiddelverket som er mottakere av sikkerhetsdata. NAs oppgave er å inspisere at forsøkene har blitt gjennomført i tråd med GLP-kravene.

Akkreditering er et virkemiddel for å sikre tillit til varer og tjenester. Prinsippet for akkreditering er at man kan teste eller sertifisere varer og tjenester i ett land og få dette godkjent i alle andre land som anerkjenner ordningen. På denne måten minskes kostnadene til godkjenninger og det blir lettere å drive handel med varer over landegrensene. Akkreditering innvilges for en periode på fem år. I denne perioden utfører NA årlige oppfølgingsaktiviteter. Disse aktivitetene gjennomføres ved bruk av NAs egne medarbeidere og eksterne tekniske eksperter.

I løpet av 2017 gjennomførte NA ca. 350 bedømmingsaktiviteter for å verifisere samsvar med kravene til akkreditering og GLP-inspeksjon. Disse aktivitetene er i hovedsak gjennomført hos virksomheter og på anlegg og installasjoner der de utfører sin virksomhet. Disse anleggene og installasjonene er normalt i Norge, men NAs bedømmerlag har i 2017 også vurdert norske virksomheter under utførelse av arbeid i Estland, Danmark, Russland og Sverige.

Tilsvarende ble det gjennomført ca. 300 bedømmingsaktiviteter i 2016.

Akkreditering brukes av:

- EU/EFTA for å sikre like konkurransevilkår for særlig risikoutsatte varer og tjenester
- Nasjonale lovgivere for å sikre likeverdige konkurransevilkår for samsvarsvurderingsorganer
- Virksomheter som ønsker å dokumentere kvalitet
  - I eget kvalitetsarbeid
  - Overfor kunder
  - Overfor eiere eller andre interesserte parter

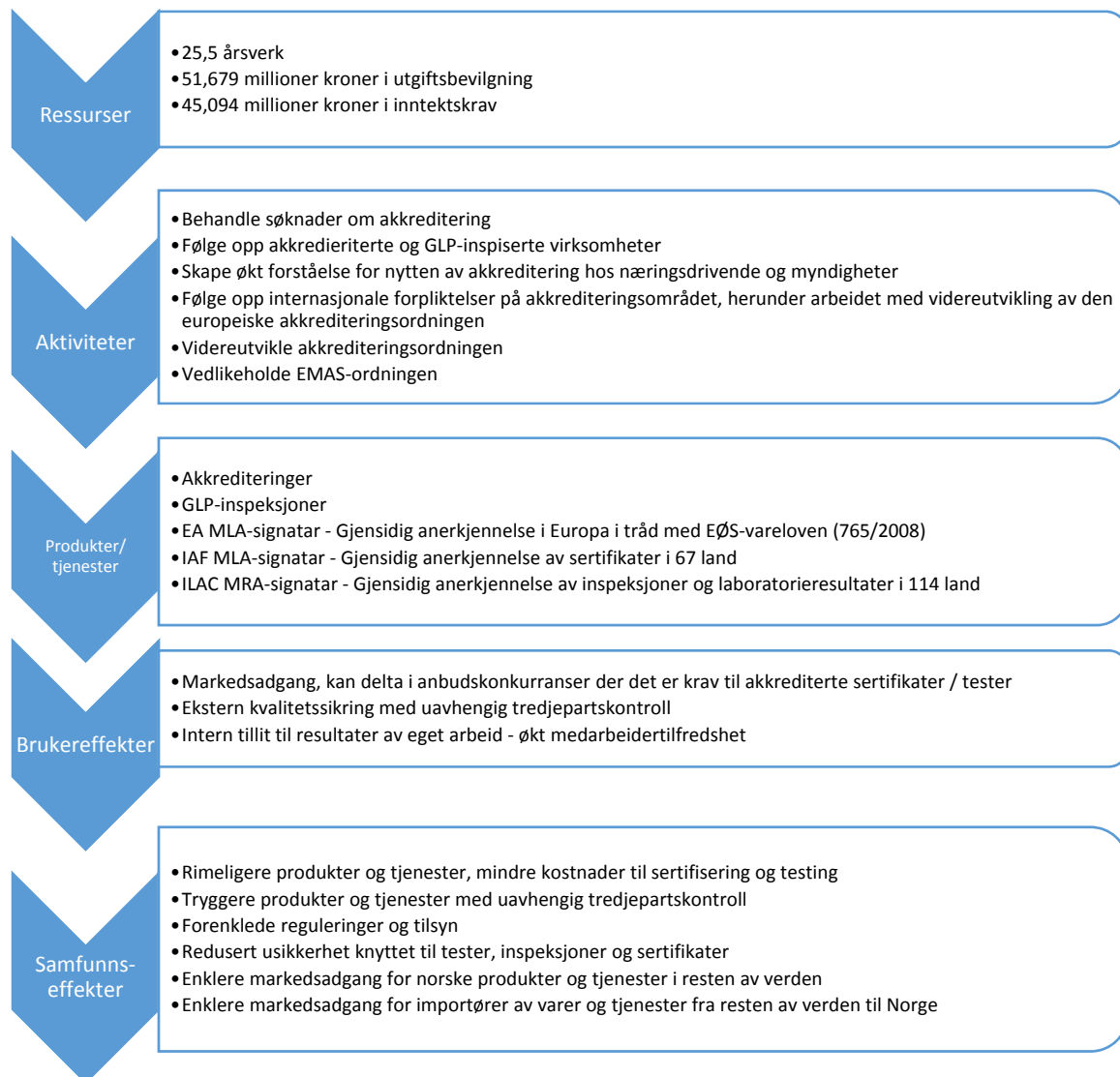
Akkreditering kan brukes i de aller fleste sektorer, industrier og markeder. NA samarbeider derfor med sektormyndigheter som Miljødirektoratet, Mattilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Direktorat for byggkvalitet, Arbeidstilsynet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Fiskeridirektoratet, Helsetilsynet og andre myndigheter som setter tekniske krav. Samarbeidet består av regelverksutvikling, utvikling av akkrediteringsordninger, bruk av akkreditering i forbindelse med utpeking av tekniske kontrollorgan og andre områder hvor akkrediterte systemer vurderes å være hensiktsmessig.

Akkreditering er det utøvende leddet i et internasjonalt avtaleverk for gjensidig tillit til varer og tjenester. NA har gjennom det internasjonale avtaleverket samarbeid med akkrediteringsorgan over hele verden. Samarbeidet organiseres i tre medlemsorganisasjoner:

- ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation
- IAF – International Accreditation Forum
- EA – European Accreditation

EA er medlemsorganisasjonen for akkrediteringsorgan i EU og EFTA. Det meste av vårt internasjonale samarbeid gjøres gjennom vårt bidrag til EA. I tillegg er NA tilknyttet de to verdensomspennende organisasjonene ILAC og IAF. Det er gjennom medlemskapene i de internasjonale akkrediteringsorganisasjonen vi kan delta i peer-evalueringssystemet. Vellykkede peer-evalueringer er en forutsetning for internasjonal tillit og anerkjennelse og er med å sikre markedsadgang for norske varer og tjenester over hele verden.

Figur 1 Sammenhenger i NAs resultatkjede

2.2 Organisasjon og ledelse

Etaten er organisert med to seksjoner, en for akkreditering og GLP-virksomhet og en for administrasjon. Ved utgangen av 2017 var vi 27 ansatte som sto for 25,5 årsverk.

NAs direktør Geir A. Samuelsen fratradte sin stilling 31. januar 2017. Inger Cecilie Laake fungerte som direktør fram til tilsetting 15. mars 2017. I oktober 2017 var ny avdelingsdirektør, Bente Merethe Skjetne, på plass.

Etatens ledelse besto i 2017 av:

			
Direktør	Avdelingsdirektør Akkreditering og GLP	Seksjonssjef Administrasjon	Seniorrådgiver
Inger Cecilie Laake	Bente M. Skjetne	Janicke Sundberg-Hansen	Knut Thomas Sjølie

Organisasjonsendringen som ble framforhandlet i 2016 fortsatte å virke i 2017. Endringene har ført til bedre oversikt og kontroll med de individuelle akkrediteringsordningene, og til forsterket oppfølging og støtte til NAs ledende bedømmere.

Et lederutviklingsprogram for NAs personell med administrative og faglige lederoppgaver ble igangsatt høsten 2017. Programmet er ment å øke deltagerens lederkompetanse og forståelse, og varer i første omgang fram til sommeren 2018.

2.3 Utvalgte hovedtall

Tabell 1 viser volumtall for akkrediteringsvirksomheten for de siste tre årene. Volumtallene omtales i kapittel 3. Totalt antall akkrediteringer angir summen av alle de ulike akkrediteringene som er gyldige ved utgangen av året. En virksomhet kan inneha flere akkrediteringer, for eksempel kan den være akkreditert for både testing og sertifisering av produkter.

Tabell 1 Utvalgte volumtall 2015-2017

	2015	2016	2017
Totalt antall akkrediteringer	231	242	248
Totalt antall GLP-organisasjoner t	5	5	5
Antall innvilgede nye søknader	18	25	11
Antall utestående nye søknader	29	18	4
Antall innvilgede søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer		115	120

Tabell 2 viser nøkkeltall basert på informasjon fra kapittel 6 Årsregnskapet for de tre siste årene. Nøkkeltallene omtales i kapittel 3.

Tabell 2 Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2015-2017

	2015	2016	2017
Antall årsverk	25,5	26,3	25,5
Samlet tildeling post 01	47 275 000	52 378 000	51 679 000
Utnyttelsesgrad post 01	96,6 %	98,8 %	99,3 %
Driftsutgifter	49 549 618	50 137 444	49 859 594
Lønnsandel av driftsutgifter	47,6	49,8 %	47,5 %
Lønnsutgifter per årsverk	925 846	949 829	927 910
Viderefakturerbare utlegg*	18 178 596	18 446 675	18 461 540
Andel av driftsutgifter som er viderefakturerbare	36,7 %	36,8 %	37,0 %

* Prosjektrelaterte kostnader direkte knyttet til utførelse av bedømmingsaktivitet som kjøp av ekstern teknisk bistand og reiseutgifter. Kostnadene viderefaktureres søker eller akkreditert virksomhet.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Samlet vurdering av prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse

NAs samfunnsoppdrag er å dekke behovet for akkreditering og GLP-inspeksjon i Norge, og å sørge for at norske bedrifter har tilgang på akkrediteringstjenester som har internasjonal anerkjennelse.

Våren 2017 ble NAs status som signatar til EAs multilaterale avtaler om gjensidig aksept av akkreditering fornyet for eksisterende ordninger. Statusen ble videre utvidet med akkreditering av arrangører av sammenlignende laboratorieprøving (ISO 17043). Internasjonal anerkjennelse skal dermed være sikret.

NA har de senere årene hatt et relativt høyt antall nye søknader om akkreditering under behandling. I løpet av 2017 har dette tallet gått markant ned. Samtidig har ressurser brukt på behandling av nye søknader og oppfølging av eksisterende akkrediteringer, dvs. ressurser brukt til gebyrbelagte tjenester, økt sammenlignet med tidligere år. Resultatet av dette i 2017 ble 11 nye akkrediteringer og 120 utvidelser av eksisterende akkrediteringer.

Samtidig går vi inn i 2018 med kun fire nye søknader om akkreditering. Dette kan bety at behovet i markedet i stor grad er dekket for de områdene der akkreditering allerede er tatt i bruk.

Vi mener likevel at akkreditering kan være et hensiktsmessig verktøy på langt flere områder enn det brukes i Norge i dag. Vi ser derfor behov for å styrke arbeidet med å informere om ordningene.

Samlet sett er NA fornøyd med de prioriteringer som har vært gjort, bruken av disponible ressurser og de resultater og mål som er nådd i 2017.

3.2 Prioriteringer

I tildelingsbrevet for 2017 ble NA bedt om å prioritere effektiv behandling av søknader og sikre at krav til forvaltningsorgan overholdes. Vi skulle også prioritere arbeidet med å utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen. Ved behov skulle vi omprioritere ressurser til inntektsgenererende arbeid for å nå inntektskravet.

3.2.1 Behandling av søknader

Som det fremkommer av kapittel 3.4.3 fortsetter trenden hvor saksbehandlingstiden for nye søknader går nedover. Økt fokus på effektivisering av akkrediteringsprosessen og prioritering av oppgaver medfører at vi gjør mer med de samme menneskene. Dette har bidratt til kortere gjennomsnittlig saksbehandlingstid sammenlignet med 2016. I tillegg har søknader uten tilstrekkelig fremgang blitt avslått. Vi vil fortsette å jobbe med å korte ned saksbehandlingstiden også i 2018, blant annet ved å effektivisere og digitalisere prosessene våre.

Arbeidet med effektivisering av søknadsbehandling fortsetter i 2018. I 2018 skal tidsfrister for milepeler i søknadsprosessen defineres bedre enn i dag slik at det blir lettere å identifisere flaskehalsen i prosessen. Dette vil stille strengere krav til bruken av tidsfrister både internt i NA og hos kundene. Gevinsten er raskere og mer effektiv saksgang som sikrer raskere markedsadgang for akkrediterte tjenester.

3.2.2 Krav til forvaltningsorgan

I 2015 ble det identifisert et behov for å styrke etatens forvaltningsmessige kompetanse. I løpet av 2016 ble alle ansatte i NA kurset i forvaltningsrett. I 2017 er opplæring i forvaltningsrett etablert som et fast punkt i opplæringsplan for alle nyansatte i NA.

I 2017 ble det jobbet videre med å forbedre vedtaksrutinene i NA slik at disse følger kravene i forvaltningsloven. Dette omfatter klarspråk i kommunikasjon og utvikling av standardiserte tekstforslag til vedtaksbrev og annen saksrelevant kommunikasjon med kundene.

Et annet område der NA jobber med krav til forvaltningsorgan er innsyn. Behandling av innsynsbegjæringer har økt i mengde de siste årene.

Tabell 3 Antall innsynsbegjæringer per år

	2015	2016	2017
Totalt antall Innsynsbegjæringer	53	69	138

Som et resultat av den økte arbeidsmengden knyttet til innsynsbegjæringer og overgang til E-innsyn i 2018, jobber NA med form og innhold i en rekke dokumenter som brukes i saksbehandlingen.

Høsten 2017 startet arbeidet med å sikre samsvar med forslagene til nytt regelverk om personvern (GDPR). Arbeidet i 2017 har i hovedsak vært GAP-analyser og risikovurdering mot nye krav. Arbeidet fortsetter i 2018.

3.2.3 Utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen

I 2017 har NA prioritert arbeidet med å utvikle Peer-evalueringssystemet i EA. Dette valget er basert på egne erfaringer med evalueringssystemet og diskusjoner i MAC-møtene hvor beslutningene om peer-evaluering tas. Vår konklusjon er at systemet bør effektiviseres og forbedres for å fortsatt være relevant og egnet for bruk av EU og EFTA.

NAs nye direktør ble valgt som medlem i Multilateral Agreement Councils (MAC) ledergruppe. Gjennom dette vervet er hun sentralt plassert for å delta i videreutviklingen av det europeiske peer-evalueringssystemet. Det er her vi har størst mulighet til å påvirke og for å samle støtte til endringsforslag i EAs demokratiske beslutningsprosesser.

Denne prioriteringen kan trygt gjennomføres innenfor rammeverket til den nye strategien i EA. En strategi vi var tungt involvert i utviklingen av i 2016.

I tillegg til direktørens engasjement i MACs ledergruppe deltar NA i alle EAs komiteer og flere arbeidsgrupper. Dette arbeidet samordnes i NAs internasjonale forum for å sikre harmonisert tilnærming til hvordan vi utvikler EA. Et mål for NAs arbeid i EA er å påvirke organisasjonen til å profesjonalisere sitt sekretariat. Med det mener vi at sekretariatets funksjon utvikles for å styrke harmoniseringsarbeidet blant EAs medlemmer. Vi ønsker også at beslutnings- og utviklingsprosesser skal gå raskere enn hva dagens komité-struktur legger til rette for.

Dette arbeidet vil også fortsette inn i 2018.

3.2.4 Omprioritering av ressurser

De siste årene har NAs prioriteringer blitt styrt av et stort søknadstilfang. Dette har betydd at vi har måttet prioritere å ta unna veksten i markedet før vi har kunnet gjøre andre oppgaver. De siste årene har kontakt med myndigheter, kurs- og foredragsvirksomhet og IT-utvikling blitt nedprioritert til fordel for akkrediteringsaktiviteter. I 2017 har også deltakelse i EAs arbeidsgrupper blitt delvis nedprioritert for å frigjøre ressurser til inntektsgivende aktiviteter.

I 2017 var søknadstilfanget lavere sammenlignet med de foregående årene. Sammen med effektiviseringstiltak og digitalisering ser vi at vi fremover igjen kan løfte blikket og intensivere arbeidet med langsiktig strategisk samarbeid med regulerende myndigheter for å implementere samfunnsøkonomisk lønnsomme akkrediteringsordninger.

3.3 Ressursbruk

NAs ressursbruk har vært effektiv i 2017, både for hva NA har brukt ressurser på og hvordan ressursene er brukt. Nedenfor presenteres informasjon om NAs ressursramme og ressursbruk i 2017, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet som ble presentert i kapittel 2.

3.3.1 Tildeling

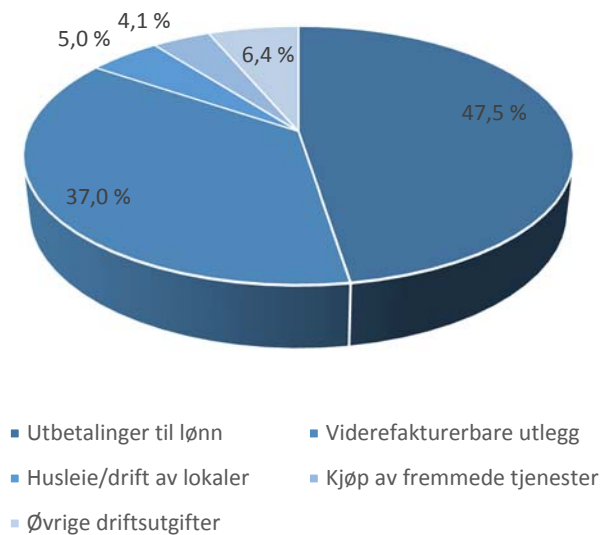
NAs samlede tildeling (kap. 903, post 01) utgjorde kroner 51 679 000 og var 1,3 % lavere enn i 2016. Kompensasjon for lønnsoppgjøret i det statlige tariffområdet beløp seg til kroner 200 000 og kroner 603 000 ble overført av ubrukte bevilgninger fra 2016. I tillegg har NA mottatt refusjoner fra Folketrygden på i overkant av kroner 350 000. Vi viser til Ledelseskomentaren i kapittel 6 årsregnskapet, for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved NAs årsregnskap. NAs utnyttelsesgrad (post 01) ble 99,3 %, en oppgang på 0,5 % fra 2016.

I tråd med regjeringens avbyråkratiserings- og effektivitetsreform ble bevilgningene redusert med 0,5 % effektiviseringskutt. NA har i 2017 iverksatt flere tiltak for å nå dette målet. Disse aktivitetene er blant annet reduksjon i deltakelse i de internasjonale samarbeidsorganisasjonene og økt fokus på økonomi i akkrediteringsprosjektene. Det har også blitt fordelt oppgaver internt i organisasjonen for å utnytte kompetansen til våre ansatte bedre i de prosjektene vi gjennomfører. Arbeidet med å effektivisere beslutningsprosessen for akkreditering fortsetter, likeså digitalisering av våre arbeidsprosesser. Økt aktivitetsnivå innen kjernevirksomheten og økonomisk resultat viser positiv effekt av effektiviseringstiltakene i tråd med intensjonen i årets tildeling.

3.3.2 Driftsutgifter

Utgifter rapportert til statsregnskapet på kapittel 903, post 01 beløp seg til kroner 49 935 060 i 2017. Driftsutgiftene utgjorde 99,8 % av dette. Driftsutgiftene ble redusert med 0,6 % sammenlignet med 2016. Tillagt betalt mva. på kapittel 1633 har NA hatt utgifter på til sammen kroner 50 901 155 i 2017. Kakediagrammet i figur 2 viser sammensetningen av driftsutgiftene etter art i 2017.

Figur 2 Driftsutgifter etter art

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter utgjorde 47,5 % av driftsutgiftene, en nedgang fra 2016 da andelen utgjorde 49,8 %. Antall årsverk i 2017 var 25,5, en reduksjon fra 2016 på 2,9 %. I 2016 var antall årsverk 26,3. Nedgangen i antall årsverk forklares med vakanser, sykemeldte og permisjoner. Lønnsutgifter per årsverk er lavere i 2017 sammenlignet med 2016. Endringen utgjør 2,3 % og lønnsutgiftene beløper seg til kroner 927 910 per årsverk i 2017. Dette vurderes å være høyere enn hva som oppfattes som normalt i statsforvaltningen, og kan forklares ved at det i stor grad

utbetales reise-/og overtidsgodtgjørelse opparbeidet ved utførelse av bedømmingsaktiviteter. Bruk av overtid for å kunne opprettholde planlagt aktivitetsnivå i perioder med vakanser, sykmeldte og permisjoner gir også forklaring til en forholdsvis høy gjennomsnittskostnad. Det har vært en økning i refusjoner fra Folketrygden samt lavere pensjonsutgifter sammenlignet med 2016.

37,0 % av NAs driftsutgifter var prosjekterelaterte kostnader som direkte knyttet til utførelse av bedømmingsaktivitet. Andelen var tilsvarende lik i 2016.

Nest etter lønnsutbetalinger og sosiale utgifter til NAs ansatte, så er dette utgiftsarten som utgjør den største andelen av NAs driftsutgifter. Dette er utgifter som NA pådrar seg i forbindelse med bemanning og gjennomføring av akkrediteringsprosjektene.

Kjøp av ekstern teknisk bistand og reiseutgifter som påløper i prosjektet, viderefaktureres de akkreditert virksomhetene eller søkere. Størrelsen på de viderefakturerbare utleggene er nokså uendret fra 2016, og utgjorde kroner 18,5 mill.

Utgifter til kjøp av fremmede tjenester som konsulentbistand og lignende utgjorde 4,1 % av driftsutgiftene og er en økning fra 2016. Som et avbøtende tiltak på ressursituasjonen og i påvente av resultatene fra en jobbanalyse som utføres med ekstern bistand, har det vært behov for innleie av administrativ arbeidskraft. Et lederutviklingsprogram har også blitt iverksatt. Det har i 2017 vært økt fokus på gjennomføring av planlagte IT-aktiviteter, hvilket gjenspeiles i økte utgifter sammenlignet med 2016. Det har likevel ikke vært mulig å gjennomføre/slutføre alle planlagte aktiviteter og arbeidet med digitalisering fortsetter i 2018. Aktivitetene var planlagt gjennomført ved bruk av overførte midler. Øvrige driftsutgifter er forholdsvis stabile. Investeringer utgjør en liten andel av NAs totale utgifter på 0,2 %. Andelen er uendret fra 2016.

3.4 Resultater og måloppnåelse

3.4.1 Tildeling

Inntektskravet (kap. 3903, post 01) økte med 1,5 % i 2017 og utgjorde kroner 45 094 000. Økningen i inntektskravet er et signal fra departementet, etter innspill fra NA, om et høyere aktivitetsnivå i 2017 enn foregående år.

3.4.2 Gebyrinntekter og andre inntekter

NAs inntekter beløp seg til kroner 43 688 004 og var 3,1 % lavere enn inntektskravet.

Økning i oppdragsmengde- og omfang ble noe lavere enn forventet, hvilket resulterte i noe lavere gebyrinntekter- og viderefakturering av utlegg. Ved utgangen av 2017 utgjorde utestående kundefordringer kroner 3,0 mill. Dette er en økning fra 2016 på kroner 1,68 mill. Kroner 586 000 av fordringene hadde forfall i 2017, men stod fortsatt ubetalt ved årets utgang. Dette er medvirkende årsaker til mindreinntekten.

Figur 3 Sammenhengen av inntekter etter art i 2017

Figur 3 Inntekter fordelt etter tjenesteområde. NAs virksomhet knyttet til utføring av akkrediteringer, andre godkjenningsordninger og relaterte aktiviteter, utgjør 96,4 % av inntektene.

Dette er aktivitet hjemlet i forskrift om gebyrer for NAs tjenester.

55,4 % av NAs inntekter er fakturering av gebyrer i henhold til gebyrforskriften. Forskriften ble endret 1. januar 2017 og medførte økning av NAs timepris fra kroner 1 425 til 1 465. Dette er i tråd med den alminnelige kostnadsveksten og tilsvarer en prisøkning på 2,8 %.

41,0 % av inntektene er viderefakturering av utlegg dvs. utgifter NA har pådratt seg i tilknytning til tjenester nevnt i gebyrforskriften. Utleggene belastes akkrediteringsprosjektene, for deretter å bli viderefakturert akkreditert virksomhet eller søker.

2,3 % av inntektene er knyttet til NAs kursvirksomhet. Det ble i 2017 avholdt to akkrediteringsdager med ca. 200 eksterne deltagere og fem introduksjonskurs.

En liten andel av NAs inntekter kommer fra arbeidet med vedlikehold av EMAS-ordningen og tilskudd fra EA for NAs bidrag i organisasjonen.

NA utfører i tillegg flere aktiviteter som ikke er inntektsgivende, som arbeid i internasjonale akkrediteringsorganisasjoner, videreutvikling av akkrediteringsordninger, kontaktmøter med

myndigheter/ interesserte parter og informasjonsvirksomhet. Differansen mellom utgifts- og inntektsbevilgningen dekker utgifter til slike aktiviteter.

Vi viser til den økonomiske rapporteringen i kapittel 6.

3.4.3 Delmål 1 NA skal dekke behovet i markedet for nye akkrediteringer og oppfølginger
I løpet av 2017 ble det gjennomført ca. 350 bedømmingsaktiviteter hos akkrediterte virksomheter og søkere. Disse aktivitetene omfatter behandling av nye søknader om akkreditering, oppfølging og vedlikehold av eksisterende akkrediteringer, behandling av søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer og gjennomføring av ekstraordinære aktiviteter der det har vært behov for det. Dette er i henhold til plan.

Tabell 4 viser antallet nye, ikke innvilgede søknader om akkreditering er betraktelig lavere ved utgangen av 2017 enn på samme tidspunkt i 2016. Dette skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Vi har avslått søknader som ikke har kommet videre i prosessen i løpet av 6 måneder. De søknadene som er avslått med denne begrunnelsen er søknader der vi ikke har fått nødvendig tilbakemelding fra søkeren, der søkeren ikke evner eller ønsker å tilfredsstille kravene til akkreditering og/eller der det etter flere bedømmingsbesøk fremdeles er store avvik fra kravene
- Antallet nye søknader har avtatt. Vi tror dette skyldes at det frivillige markedet i relativt stor grad er dekket innenfor dagens ordning. Økning i antall akkrediterte virksomheter vil heretter i større grad være styrt av om virksomhetene får krav om å være akkreditert, enten fra lovgivere eller fra store innkjøpere.

Tabell 4 Antall søknader, ikke innvilget, om akkreditering, fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall søknader per 31.12.2015	Antall søknader per 31.12.2016	Antall søknader per 31.12.2017
Laboratorier	ISO 17025	12	7	2
Medisinske laboratorier	ISO 15189	4	1	1
SLP-arrangører	ISO 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	8	4	0
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	3	2	1
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	2	2	0
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	0	2	0
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	0	0	0
Totalt antall søknader om akkrediteringer		29	18	4

Tabell 5 Antall fakturerbare timer medgått til akkrediteringsprosjekt

	Saksbehandling	Reisetid	Totalt
2015			12 896
2016	12 589	1 631	14 220
2017	13 822	1 652	15 474

Som tabell 6 viser så er de nye akkrediteringene som er innvilget i 2017 for de samme ordningene som også vokste i 2016. I tillegg ble det innvilget 120 søknader om utvidelse av eksisterende akkrediteringer. Dette gjenspeiler seg i økningen i antall timer benyttet til gebyrbelagte tjenester, dvs. som faktureres den enkelte akkrediterte virksomhet.

Tabell 6 Antall nye innvilgede søknader om akkreditering, fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall søknader innvilget 2015	Antall søknader innvilget 2016	Antall søknader innvilget 2017
Laboratorier	ISO 17025	11	10	3
Medisinske laboratorier	ISO 15189	4	5	1
SLP-arrangører	ISO 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	0	7	3
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	2	2	2
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	0	1	2
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	1	0	0
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	0	0	0
Totalt antall innvilgede akkrediteringer		18	25	11

Antall akkrediteringer innen hver ordning korresponderer ikke med antallet fra 2016 pluss antall søknader innvilget i 2017. Dette fordi noen akkrediteringer er sagt opp og noen er slått sammen.

Tabell 7 Antall akkrediteringer fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall akkrediteringer per 31.12.2015	Antall akkrediteringer per 31.12.2016	Antall akkrediteringer per 31.12.2017
Laboratorier	ISO 17025	134	138	139
Medisinske laboratorier	ISO 15189	25	30	30
SLP-arrangører	ISO 17043	1	1	1
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	33	34	36
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	16	16	18
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	8	9	11
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	13	12	11
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	2	2	2
Totalt antall akkrediteringer		231	242	248

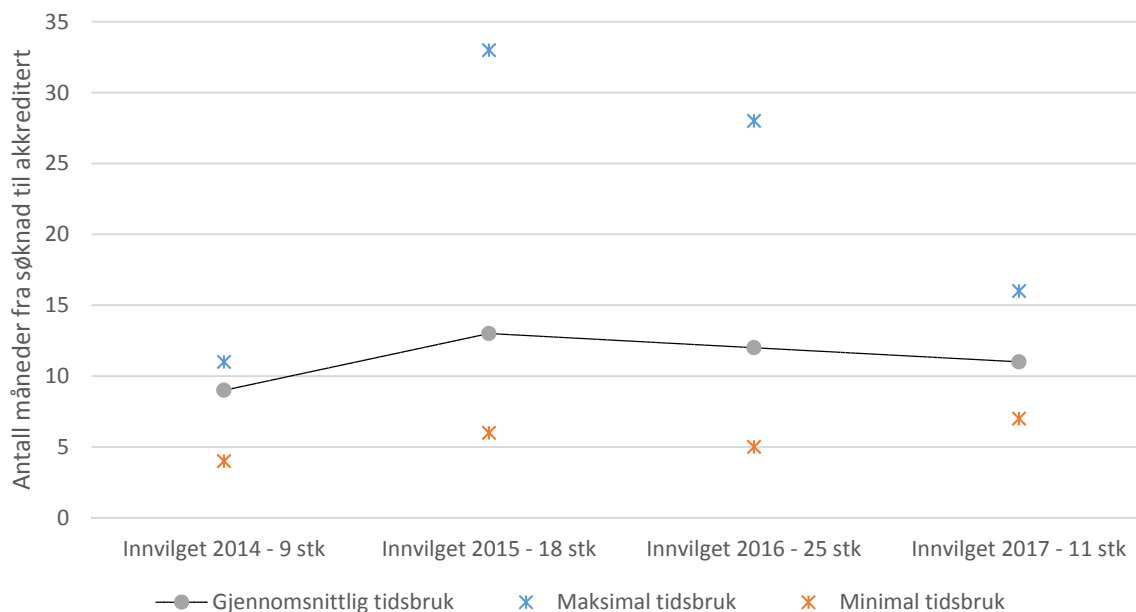
Saksbehandlingstid fra søknad til akkreditert

Gjennomsnittlig behandlingstid for nye søkere fra søknad mottatt til akkreditering innvilget var ca. 11 måneder i 2017. Dette er kortere enn i 2016. Tilsvarende tall fra andre akkrediteringsorganer som vi har fått tilgang til ligger i samme område. Vi mener fremdeles det er et realistisk og riktig mål å redusere behandlingstiden til 10 måneder.

Tabell 8 Gjennomførte akkrediteringsprosesser; søknad mottatt til akkreditering innvilget

	2014	2015	2016	2017
Maksimal tidsbruk måneder	11	33	28	16
Minimal tidsbruk måneder	4	6	5	7
Gjennomsnittlig tidsbruk måneder	9	13	12	11
Antall innvilgede i løpet av året	9	18	25	11

Figur 4 Gjennomsnittlig tid fra søknad til akkreditering

Bruken av akkreditering

FG (forsikringssekskapenes godkjenningsnemd) stiller krav til kompetansen til personer og foretak som skal jobbe med brannalarmanlegg i næringsbygg, landbruk og gartnerier. Det tilbys akkreditert sertifisering av personell som monterer og kontrollerer automatiske brannslukkingsapparater. Dette har bidratt til økt brannsikkerhet i Norge.

Brannsikring

Det ble etablert et samarbeid med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Det vurderes om akkreditering er et hensiktsmessig verktøy for å følge opp forordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked (eIDAS).

Elektronisk identifikasjon

Det er også samarbeid med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) for å vurdere etableringen av en akkrediteringsordning på håndtering av forsøk på uønsket angrep på bedriftsinterne datasystemer. Det tilbys allerede akkreditert sertifisering av ledelsessystemer for informasjonssikkerhet. Med økt digitalisering kan dette området bli enda mer aktuelt i forhold til akkreditering i fremtiden.

IT-sikkerhet

Legionella er en type bakterie som kan forårsake alvorlig sykdom og død i befolkningen. Typiske smittekilder er kjøletårn, luftscrubbere og dusjanlegg. Første kjente utbrudd i Norge var i 2001. Et utbrudd i 2008 resulterte i at en person døde og flere ble syke som følge av legionellasmitte.

For å forebygge legionellasmitte ble inspeksjon pålagt gjennom forskrift for miljørettet helsevern (§11c). Der står det at *«Virksomheter med kjøletårn og luftscrubbere skal (...) ved første gangs oppstart (...) og deretter hvert femte år, legge frem for kommunen en vurdering av innretningen fra et akkreditert inspeksjonsorgan».*

For etablerte anlegg ble fristen for inspeksjon satt til 1. januar 2017. Det er pr i dag én organisasjon som er akkreditert for å utføre denne inspeksjonen. De ble akkreditert april 2016, og så vidt NA er kjent med, dekker de behovet i markedet.

Legionella

Det ble i løpet av 2017 ferdigstilt en ny akkrediteringsordning om verifikasjon av CO2-utslipp fra Skip (MRV).

MRV er designet for å integrere maritime utslipp i EUs politikk for å redusere utslipp av klimagasser (EU-forordning 2015/757). MRV krever at rederier og operatører årlig overvåker, rapporterer og verifiserer CO2-utslipp for fartøy større enn 5000 GT og som kommer til enhver EU-havn (inkl. Norge og Island).

Overvåkningsplaner samt rapporterte utslipp skal være verifisert av et akkreditert verifikasjonsorgan. Det er i dag én virksomhet i Norge som er akkreditert av Norsk akkreditering for denne ordningen. Dette er en ordning som kan bli noe større da Europakommisjonen har ambisjoner om at flere skip, særlig større skip i internasjonal trafikk, skal omfattes av ordningen.

Ren luft

Sammen med flere akkrediterte virksomheter (ISO/IEC 17025) som utfører akkreditert prøvetaking av gassutslipp og andre som utfører akkrediterte analyser disse gassene, er det nå flere akkrediteringsordninger som bidrar til EUs politikk for å redusere utslipp av klimagasser.

Rent miljø

Oversikt over og dokumentasjon av miljøpåvirkninger fra menneskelig aktivitet og naturlige prosesser er et stadig viktigere tema innen miljøforvaltning, ressursutnyttelse og miljøplanlegging. EUs rammedirektiv for vann og nasjonale regelverk har satt krav til overvåking og analyse av vannkvalitet og miljø. Miljøundersøkelser og overvåking gjøres i kystsonen, vassdrag og innsjøer. I tillegg kontrolleres vannkvaliteten i badeanlegg og drikkevann.

Vannrensing

Det er nå 147 renseanlegg som utfører akkreditert prøvetaking fra avløpsrenseanlegg og drikkevann.

Norsk akkreditering deltar årlig i et internasjonalt samarbeid blant EUs medlemsland hvor representanter fra myndigheter, akkrediterte verifikasjonsorgan og operatører av anlegg som er underlagt utslippskvoter kommer sammen for å etterstrebe en harmonisert praksis innen rapportering, verifikasjon og akkreditering. Resultater blir videreformidlet og diskutert i et årlig møte blant Miljødirektoratet, akkrediterte verifikasjonsorgan som er operative i Norge og Norsk akkreditering.

I 2017 observerte NA flere verifikasjonsorgan i Norge på vegne av andre europeiske akkrediteringsorgan, som det nederlandske RvA og tyske DAkkS.

Dette betyr i praksis at våre bedømmere er med på å vurdere de utenlandske aktørene sitt arbeid med å verifisere utslippsrapporter i henhold til overvåkningsplaner godkjent av Norske myndigheter. Vi mener denne typen aktiviteter bidrar til økt harmonisering og dermed lik behandling av verifikasjonsorganer i Europa.

Det er et økende antall organisasjoner som tilbyr akkreditert prøvetaking på marin hard- og bløtbunn samt andre akkrediterte miljøtjenester. Samlet bidrar denne overvåkingen av miljøforhold til at samfunnet kan være tryggere på at det opprettholdes godt miljø selv etter at for eksempel akvakulturanlegg og fiskemærer er lagt til et område.

Kjøp og salg av klimakvoter

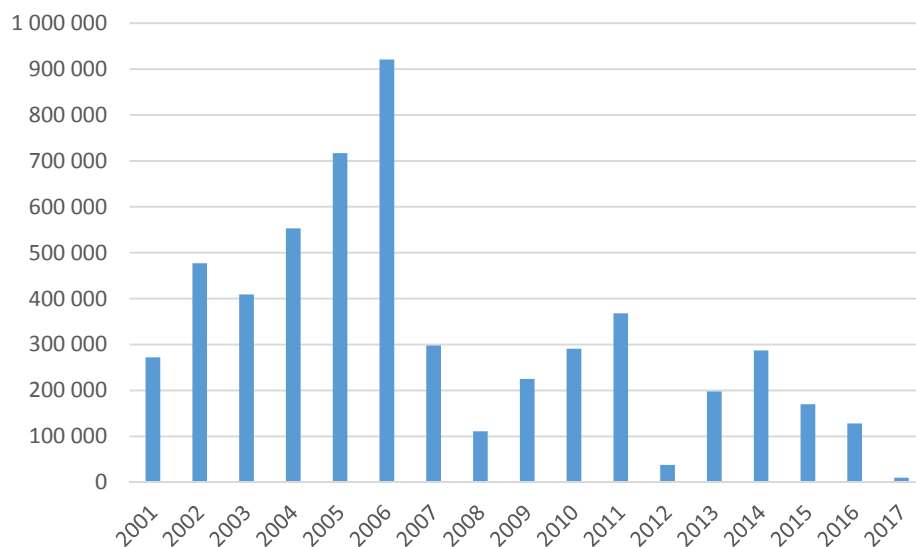
Bærekraftig fiskeoppdrett

Formålet med Nytek-forskriften som mange av våre inspeksjonsorgan er akkreditert i henhold til, er å bidra til å forebygge rømming av fisk fra flytende akvakulturanlegg gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på anleggene.

NYTEK ordningen ble første gang implementert på midten av 2000-tallet etter flere år med økning i antall rømte laks. Samtidig så man at næringen hadde et vekst-potensiale i Norge. Det ble derfor nødvendig å iverksette noen tiltak for å begrense rømminger. Ser vi på Fiskeridirektoratets statistikk¹ over rømminger, så har det vært en markert nedgang etter at NYTEK ble implementert som krav.

Laks på rømmen

Figur 5 Antall rømte laks (matfisk og settefisk)

Sjømat Norge² melder om at de for fjerde året på rad ser en nedgang i antall rømte laks fra oppdrettsanlegg, noe som indikerer at akkreditering innenfor dette området har hatt effekt.

¹ <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Statistikk-akvakultur/Roemmingsstatistikk>

² Pressemelding 25.1.2018

Siden forskrift om periodisk kjøretøykontroll satte krav om akkreditert kalibrering av flere typer utstyr brukt til EU-kontroll, har 10 organisasjoner fått innvilget akkreditering etter ISO/IEC 17025. Disse kalibrerer utstyr på verksteder fordelt på hele Norge.

Det er grunn til å anta at forskriftskravet om akkreditert kalibrert utstyr til bruk i periodisk kontroll av kjøretøy (EU kontroll) har ført til forbedret kvalitet på utstyret som benyttes i kontrollen. Kvalitetsforbedring på utstyret bidrar sammen andre aktiviteter til sikrere kjøretøy og lavere ulykkesrisiko. Kontrollorganets (verkstedets) anvendelse av slikt utstyr kontrolleres ikke gjennom en akkreditert ordning i Norge, men dette er vanlig i flere andre land. Det er sannsynlig at dette ville ha bidratt ytterligere til sikrere kjøretøy og lavere ulykkesrisiko.

Lavere
ulykkesrisiko
på vei

Akkreditering av medisinske laboratorier er en frivillig ordning i Norge. Det er totalt 97 laboratorier som er akkreditert av NA for human-medisinske analyser. 85 av disse er sykehuslaboratorier. I tillegg er flere private virksomheter akkreditert som medisinske laboratorier.

For medisinske laboratorier omfatter akkrediteringen alle prosessene i deres tjenestetilbud. Dette vurderes å være av vesentlig betydning for bruken av analyseresultatene i fastsettelse av diagnoser og i behandling av pasienter.

Rett diagnose
fra legen

Internasjonale forpliktelser på akkrediteringsområdet

NA har også i 2017 deltatt aktivt i arbeidet innen EA. Dette arbeidet har omfattet deltagelse i

- EA General Assembly (EA GA)
- EA Multilateral Arrangement Council (EA MAC)
- EA Harmonization Committee (EA HHC)
- EA Laboratory Committee (EA LC)
- EA Inspection Committee (EA IC)
- EA Certification Committee (EA CC)
- EA Communication and Publications Committee (CPC).

NA har i tillegg vært representert i utvalgte arbeidsgrupper der vår akkrediteringsportefølje tilsier at dette er viktig for å gjøre norske synspunkter gjeldende. Deltagelse i arbeidsgrupper ble i løpet av året nedjustert noe i forhold til plan og ressursene omprioritert.

NA deltok i januar 2017 i EAs peer-evaluering av det østerrikske akkrediteringsorganet. Videre har NA også hatt en ansatt på EAs kurs for medlemmer av peer-evalueringsteam med det formål å bli godkjent for å delta i EAs evaluering av akkrediteringsorganer. Det er en forpliktelse for EAs medlemmer å bidra med slike medlemmer, og å delta i et antall evalueringer basert på antall akkrediterte virksomheter som NA har i porteføljen.

NA gikk gjennom en peer-evaluering i 2016. Rapporten fra denne evalueringen ble gjennomgått under møtet i EA MAC våren 2017. Resultatet ble at NAs status som signatar til alle eksisterende multilaterale avtaler og gjensidig aksept av akkreditering ble fornyet. I tillegg ble avtalene utvidet med en ny ordning for akkreditering av arrangører av sammenlignende laboratorieprøving i henhold til standarden ISO 17043.

I tillegg til arbeidet i EA har NA i 2017 også deltatt i arbeidet i ILAC og IAF, både på komitenivå og i disse organisasjonenes General Assemblies. Vi har også deltatt i møter i arbeidsgrupper innen disse organisasjonene, der dette har vært hensiktsmessig.

EMAS evaluering

NA ble peer-evaluert som akkrediteringsorgan for Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) høsten 2017.

Evalueringen ble gjennomført på vegne av Forum For Accreditation and Licensing Bodies (FALB) i oktober 2017. Evalueringen ble gjennomført av et team bestående av representanter fra det italienske og det tyrkiske akkrediteringsorganet.

Resultatet vurderer vi å være tilfredsstillende. NA har ikke mottatt utkast til sluttrapport, men er i gang med å iverksette korrigerende tiltak for de fire avvikene som ble notert.

Vi forventer at rapporten vil bli diskutert under FALBs høstmøte i 2018. .

3.4.4 Delmål 2 OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis

Tabell 9 antall laboratorier som deltar i GLP-ordningen

	2015	2016	2017
Antall laboratorier som er registrert ved årsavslutning	5	5	5

Antallet virksomheter i NAs GLP-register har også i 2017 holdt seg stabilt og er fortsatt fem virksomheter. Det forventes at antallet virksomheter i GLP-registeret fortsetter å holde seg stabilt. Det er ingen tegn til nedgang innenfor dette området, og vi har registrert signaler fra markedet som indikerer økt interesse for denne ordningen.

NA vil bli evaluert for ordningen av OECD i løpet av 2019.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Internkontroll i NA styres av både internkontrollkravene i akkrediteringssystemene og de krav som ligger til internkontroll for NA som forvaltningsorgan.

På et overordnet nivå er NAs internkontrollsystem beskrevet som en årsplan med relativt faste milepeler som gjennomføres årlig. Årsplanen ivaretar internkontroll for etatsstyring, budsjettering, rapportering, risikovurdering, peer-evaluering og strategiprosesser.

I tillegg til det overordnede er det mer detaljerte aktivitetsplaner for internkontroll på akkrediteringsområdet, økonomistyring ned på prosjektnivå og på anskaffelsesområdet.

For å gi støtte til optimal ressursbruk og styring og kontroll av aktiviteter, har NA i 2017 fortsatt arbeidet vi startet i 2016 med å forbedre registrering av medgått tid på prosjekt og aktiviteter. Vi ser nå at vi har et bedre verktøy for å styre tidsbruken i etaten gjennom året. Basert på erfaringene fra 2016 og 2017 går vi inn i 2018 med et bedre styringsverktøy for ressursstyring og planlegging.

4.2 Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

4.2.1 Digitalisering og effektivisering

For NA handler digitalisering om å tilby tjenester som er enkle å bruke og som er effektive og pålitelige, både for akkrediterte virksomheter, deres kunder og etaten selv.

Som en liten etat med begrensede interne ressurser har vi besluttet å gjennomføre digitaliseringen trinnvis.

Første trinn er å flytte den delen av akkrediteringsprosessen som foregår internt i NA over fra flere ulike systemer til ett system. Planlegging, bemanning og styring av akkrediteringsprosjekter vil skje i dette nye systemet. Med dette prosjektet forventer vi bedre styring med akkrediteringsprosjekter, både faglig og økonomisk.

Prosjektet ble formelt etablert høsten 2017, og er en videreføring av det arbeidet som tidligere har vært lagt ned i forprosjektering dette året. Prosjektet er nå bemannet med interne ressurser og avtale med ekstern bidragsyter signeres februar 2018. Målet er at nytt system skal kunne tas i bruk 1.10.2018.

Andre trinn omfatter digitalisering av samhandlingen mellom NA og akkrediterte virksomheter og mellom NA og myndigheter/ brukere av akkrediterte tjenester. Vi anser at akkrediteringsprosessen kan forenkles og forkortes, bl.a. ved at

- Selvbetjening benyttes der det er egnet for eksempel ved innsending av søknader om akkreditering
- Veiledningen på NAs webside www.akkreditert.no forbedres
- Opprettelse av en portal for sikker kommunikasjon med søkere og akkrediterte virksomheter

Dette mener vi vil føre til at antallet timer NAs saksbehandlere benytter for behandling av førstegangssøkere vil gå noe ned fordi innlegging av søknader gjøres av virksomhetene selv. Sammen

med forbedret veiledning vil dette medvirke til at NA mottar søknader av bedre kvalitet. Når ting gjøres riktig første gang vil virksomhetene spare tid de nå bruker på å rette opp i innsendt dokumentasjon og NA vil spare tid som i dag benyttes til manuell innlegging av informasjon i fagsystemene våre.

Vi ser for oss at kommunikasjonen med akkrediterte og søkere skal skje via en portal med sikker identifikasjon ved bruk av fellesløsninger i staten.

Vi ønsker å invitere akkrediterte og søkere til å gi oss tilbakemeldinger på dagens nettsted og til å delta i arbeidet med å forbedre dette. Prosjektbeskrivelse for dette arbeidet er under utarbeidelse. Vi forventer at dette arbeidet skal være ferdigstilt innen 1.6.2019.

Tredje trinn omfatter utvikling av et nytt system for å vedlikeholde akkrediteringsomfangene for hver enkelt akkrediterte virksomhet. Dvs. lister over hvilke aktiviteter hver enkelt virksomhet er akkreditert for å utføre. Denne informasjonen ligger i dag i en database utviklet spesielt for NA. Denne databasen er utdatert og oppleves ikke som tilfredsstillende stabil, den kommuniserer heller ikke med det systemet som utvikles og tas i bruk for planlegging og gjennomføring av bedømningsaktiviteter og for styring av akkrediteringsprosessen for den enkelte virksomheten. Den må derfor avvikles.

Dette arbeidet forventes å starte i andre halvår 2018.

Det er satt av midler i budsjettet for 2018 til innleie av en person som skal lede disse prosjektene. På sikt vil vi vurdere om det er behov for en mer permanent styrking av etatens kompetanse på dette området.

For alle prosjektene gjelder at vi i så langt det er mulig vil basere digitaliseringen på kjøp av eksisterende og utprøvde systemer, som eventuelt tilpasses NAs behov.

4.2.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

NAs rutiner for informasjonssikkerhet er en integrert del av etatens generelle styringssystem. Det er besluttet at dette systemet skal forbedres slik at det samsvarer med kravene i den internasjonale standarden ISO 27001 Informasjonsteknologi – sikringsteknikker – Ledelsessystemer for informasjonssikkerhet.

Det ble i 2017 gjennomført en GAP-analyse av eksisterende styringssystem. Arbeidet med å rette opp påviste mangler ble påbegynt. Disse manglene forventes å være rettet opp innen utgangen av mars 2018. I dette inngår bl.a.

- Kompetansecfremmende tiltak for sentrale medarbeidere
- Utarbeidelse av nye og tydelige rutiner og tildeling av roller i forbindelse med informasjonssikkerhet
- Utarbeide risikovurderinger og planverk basert på resultatene av risikovurderinger.

Parallelt arbeides det med å sikre at NA tilfredsstiller de krav som stilles i personvernforordningen (General Data Protection Regulation, EU 2016/679) og som skal være implementert innen mai 2018. Vi har identifisert hvilke personopplysninger etaten besitter i dag og hvor disse finnes. Vi har startet arbeidet med å kvalitetssikre databasene der denne informasjonen ligger for sikkerhet og innebygd personvern.

I 2017 valgte vi å avstå fra å delta på to internasjonale møter vi hadde planlagt å delta i. Disse møtene var lagt til Antalya i Tyrkia på en tid der det nylig var gjennomført terrorhendelser. Vi vurderte at deltagelse i disse møtene ikke var absolutt nødvendig.

Det ble påbegynt et arbeid med reisepolicy sammen med fagforeningene for å øke sikkerheten for egne medarbeidere på reise. Både i reisesituasjonen, men også for varsling og assistanse fra administrasjonen om det skulle oppstå uforutsette hendelser.

NAs virksomhet er ikke umiddelbart samfunnskritisk. Risikoeksponering for vår virksomhet og krav til beredskapsnivå er derfor relativt lav.

4.2.3 Mangfold og likestilling

I NAs ansettelsespolitikk er det først og fremst kompetanse som ligger til grunn for vurdering av søkere til ulike stillinger. I tillegg vektlegges likestilling og etnisk sammensetting i forbindelse med ansettelsesprosesser.

I løpet av 2017 ble fire personer ansatt i NA og en person ble leid inn gjennom et bemanningsbyrå årets siste tre måneder. Seks personer sluttet i etaten i perioden, hvorav en hadde vært ute i permisjon samt en gikk bort etter lengre tids sykefravær.

Ved utgangen av året var det syv personer med innvandrerbakgrunn i etaten.

Ved utgangen av 2017 var det NAs vurdering at det er like muligheter for begge kjønn i NA. Når det gjelder mangfold ble det ikke identifisert behov for tiltak for å øke andelen med innvandrerbakgrunn.

Fokus på kompetanse vurderes ikke som et hinder for personer med innvandringsbakgrunn for å nå opp i konkurransen om stillinger i NA.

Tabell 10 Tilstandsrapportering – kjønn

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn Kroner	Kvinner Kroner
Totalt i virksomheten	2017	33	67	27	54 153	58 028
	2016	34	66	29	58 333	54 931
Direktør	2017		100	1		-
	2016	100		1	-	
Avd.dir.+ seksjonssjef	2017		100	2		68 950
	2016		100	2		66 400
1088 Sjefingeniører	2017	40	60	5	63 608	63 867
	2016	43	57	7	63 592	61 481
1181 Senioringeniør	2017	33	67	12	54 223	56 569
	2016	36	64	11	52 779	55 377
1364 Seniorrådgiver	2017	100		1	-	
	2016	50	50	2	-	-
1363 Seniorkonsulent	2017	20	80	5	-	43 769
	2016		100	5		42 693
1434 Rådgiver	2017	100		1	-	
	2016	100		1	-	

Tabell 11 Tilstandsrapportering - kjønn

	Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldre- permisjon		Sykefravær	
		M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
2017	27					2,3		1,4	5,5
2016	29		3,3		3,3			1,7	1,7

4.3 Vesentlige forhold departementet bør kjenne til

I desember 2017 ble det initiert en jobbanalyse av de administrative oppgavene som utføres i NA. Analysen utføres av et eksternt konsulentfirma, og resultatet forventes å foreligge innen utgangen av februar 2018. Rapporten, inkludert anbefalinger til mer effektiv og mindre sårbar drift, skal være en del av beslutningsgrunnlaget for fremtidig organisering og oppgaveløsning i etaten.

Vi ser et behov for å styrke etatens kompetanse innen gjennomføring og styring av digitaliseringsprosjekter. Det ble synliggjort i forbindelse med gjennomføring av et prosjekt som skulle gi NA et system for å rapportere fra bedømminger på stedet. Dette prosjektet ble avsluttet våren 2017 fordi resultatet ikke svarte til forventningene. Vi anser at dette blant annet skyldes at prosjektet ikke var tilstrekkelig beskrevet, tilstrekkelige ressurser ikke var tildelt prosjektet og oppfølgingen internt ikke var hensiktsmessig.

NA deltok i 2017 i et prosjekt der sju europeiske akkrediteringsorgan ble sammenlignet med formål om å komme fram til «Best practise». Prosjektet vurderes utvidet med flere akkrediteringsorganer i løpet av 2018, men har allerede gitt oss en pekepinn på hvordan NA ligger an i forhold til de andre akkrediteringsorganene som deltok. For å kunne trekke endelige konklusjoner er det likevel nødvendig å omformulere flere av de stilte spørsmålene slik at deltagerne oppfatter dem på samme måte.

Tilgang til tilstrekkelig kompetanse til å behandle søknader om akkreditering og til å følge opp eksisterende akkrediteringer er fortsatt det viktigste risikoelementet for vår virksomhet. Denne risikoen søker vi å redusere ved økt fokus på oppdatering og vedlikehold av medarbeideres kompetanse og ved rekruttering.

5 Vurdering av framtidsutsikter

Etatens evne til å nå fastsatte mål og levere forventede resultater vurderes som god.

Vår vurdering er at antallet nye søknader om akkreditering vil avhenge sterkt av om det settes krav om akkreditering fra nasjonale myndigheter og/eller EU/EFTA. Det er fortsatt enkelte virksomheter som søker om akkreditering frivillig, men antallet er sterkt redusert sammenlignet med tidligere år. Vi ser at akkreditering vil kunne være et nyttig verktøy på langt flere områder enn det brukes i dag. Eksempler på dette er:

- Personvern: Fra 25. mai 2018 må alle norske virksomheter forholde seg til EUs forordning om personvern (GDPR). Vi anser det som sannsynlig at noen av våre sertifiseringsorgan vil søke om akkreditering for GDPR for å kunne sertifisere etter denne ordningen
- Antikorrupsjon: vi forventer at norske virksomheter ila 2018 vil ha et tilbud om å bli akkreditert sertifisert for ledelsessystemer for antikorrupsjon (ISO 37001). Korrupsjon er et av de mest destruktive og komplekse problemene i vår tid, og er fortsatt utbredt, til tross for nasjonal og internasjonal innsats for å bekjempe det. En internasjonal standard, ISO 37001 (NS-ISO 37001 i Norge), som er et ledelsessystem for antikorrupsjon er utviklet for å skape en antikorrupsjonskultur i en organisasjon og implementere nødvendige kontrollforanstaltninger. Dette vil igjen øke sjansen for å oppdage korrupsjon og redusere forekomsten i første omgang
- Brannsikring: I 2011 ble det registrert 304 branner i driftsbygninger på norske gårder. Dette er det høyeste antallet på ti år. Mange av disse brannene skyldes feil i de elektriske anleggene. Med dette som bakteppe har Norsk Elektroteknisk Komité (NEK) utviklet standarder for sertifisering av inspektører som kan inspisere de elektriske anleggene i jordbruket. I 2018 forventer vi at det er mulig å bli akkreditert sertifisert for kontroll av elektrisk anlegg i jordbruk. Det at kontrollørens kompetanse blir sjekket av en uavhengig tredjepart skal føre til større trygghet for at kontrollene kun blir utført av personer med rett kompetanse. Dette skal bidra til bedre sikkerhet i jordbrukssektoren
- Elektrisitetismålere: Forskriften om krav til elektrisitetismålere ble endret 20. desember 2017 (i kraft 01.01.2018). Fra og med 1. januar 2019 skal laboratorier som gjennomfører kontroll av elektrisitetismålere etter forskrift om krav til Elektrisitetismålere, være akkreditert etter ISO/IEC 17025. En elektrisitetismåler skal ha høy grad av måleteknisk nøyaktighet, slik at alle berørte parter kan ha tillit til måleresultatet, og den skal konstrueres og fremstilles etter tilfredsstillende kvalitetsnivå med hensyn til måleteknologi og måledataenes sikkerhet. Tidligere gjaldt ikke krav om akkreditering for laboratorier som var godkjent av Justisvesenet til å gjennomføre slik kontroll. Vi forventer at endring i forskrift vil føre til at det kommer noen søknader om akkreditering fra laboratorier til NA, slik at de kan fortsette å gjennomføre denne type kontroll også i fremtiden

Et annet område der vi mener akkreditering vil kunne gi positiv effekt for samfunnet er trafiksikkerhet, for eksempel EU-kontrollen tilsvarende slik det gjøres i Sverige.

NA vil i tiden fremover i større grad ta kontakt med aktuelle myndigheter for å synliggjøre hvilken merverdi akkreditering vil kunne gi innenfor viktige samfunnsområder der ordningen ikke brukes i dag

Vi vil søke å etablere samarbeidsflater for bedre samordning innen aktuelle akkrediteringsområder. Det vil være nødvendig å ha blikket rettet mot samfunnsområder hvor akkreditering kan gjøre en forskjell, og å kommunisere den merverdien akkreditering gir for samfunnet og brukerne.

Innenfor områder hvor myndighetene har stilt krav til akkreditering, har NA etablert ordninger for å imøtekomme markedets behov. Vi ser imidlertid at der myndighetskravene ikke blir fulgt opp av tilsynsmyndighetene er det lav etterspørsel etter akkrediterte tjenester. For enkelte akkrediterte organisasjoner blir det derfor ikke bærekraftig å være akkreditert. Flere akkrediterte organisasjoner har det siste året oppgitt manglende oppfølging fra lovgiver som grunn for at akkreditering ikke er lønnsomt, og dermed sagt opp akkrediteringen sin. For eksempel har kravet om akkreditert trikin-analyser blitt utsatt fra Mattilsynet. Dette har ført til at en virksomhet har sagt opp sin akkreditering, etter først å ha brukt betydelige ressurser på internt kvalitetsarbeid og på å bli akkreditert. Dette er en situasjon vi ønsker å unngå ved tydeligere kommunikasjon til myndigheter om behovet for å følge opp etterlevelse av krav om akkreditering når dette tas inn i nasjonale forskrifter o.l. For at et krav om akkreditering skal fungere som tiltenkt så er det nødvendig at kravet stilles på en slik måte at det blir interessant for virksomheter å tilby slike akkrediterte tjenester.

Akkrediteringsordninger med få akkrediterte virksomheter er kostnadskrevenne både å etablere og å vedlikeholde. Dette fordi det er nødvendig å bygge kompetanse og delta i internasjonalt samarbeid for å sikre at NA håndhever kravene på samme måte som andre akkrediteringsorganer. Denne type kostnader kan ofte ikke knyttes direkte til enkelte søkere/ akkrediterte virksomheter, men er helt nødvendig for å kunne tilby riktige akkrediteringstjenester. Samtidig er det en fordel for norske virksomheter at de har tilgang på alle akkrediteringstjenestene de har behov for nasjonalt. Vi ser et behov for å klargjøre hvordan kostnader knyttet til denne type ordninger skal dekkes.

6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2017

Formål

NA er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12 april 2013.

NAs rolle er å sikre internasjonal tillit til varer og tjenester. Dette gjøres ved at vi som medlemmer av internasjonale akkrediteringsavtaler kan sikre kvaliteten på sertifikater, inspeksjonsrapporter og laboratorieresultater utført av akkrediterte virksomheter i Norge.

Årsregnskapet utgjør kapittel 6 av årsrapporten til Nærings- og fiskeridepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NAs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2017 har NA disponert tildelingen på utgiftssiden à kroner 51 679 000, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kroner 1 743 940. Det er innbetalt kroner 43 688 004 i gebyrer og andre inntekter, det vil si kroner 1 405 996 mindre enn det Nærings- og fiskeridepartementet har fastsatt som inntektskrav. Etter justering for mindreinntekter på post 01 har NA en reell innsparing på kroner 338 000 som søkes overført til neste år på post 01 i henhold til beregninger i note B.

NA er omfattet av nettoføringsordningen for merverdiavgift i staten som innebærer at merverdiavgift ikke belastes virksomhetens kapittel, men belastes felleskapittel 1633 i statsregnskapet. For 2017 har NA belastet kapittel 1633 med kroner 966 095.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift summerte seg til kroner 49 859 594. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kroner 23 680 266 mot kroner 24 961 493 i 2016. Reduksjonen skyldes, tross generell lønnsvekst, dels nedgang i antall årsverk, jf. opplysninger i note 2, samt en økning i refusjoner fra Folketrygden. Lønnsandel av driftsutgifter er i underkant av 48 %. Det anses å være relativt lavt i en statlig virksomhet, og har sammenheng med at NA i stor grad leier inn bistand ved gjennomføring av akkrediteringsprosjekter. Kjøp av ekstern teknisk bistand beløp seg til kroner 15 000 945 i 2017, jf. oversikt over andre utbetalinger til drift note 3. Dette er en liten økning fra 2016 på 2,9 %. 37,0 % av NAs driftsutgifter er utgifter som direkte kan knyttes til akkrediteringsprosjekter hvorav 30,1 % er utlegg i forbindelse med kjøp av ekstern teknisk bistand på prosjekt.

Kjøp av andre fremmede tjenester har økt betraktelig i 2017, jf. oversikt over andre utbetalinger til drift note 3. Dette skyldes i hovedsak gjennomføring av planlagte IT-aktiviteter utsatt og videreført fra 2016, innleie av administrativ bistand via bemanningsbyrå samt gjennomføring av organisasjons- og lederutviklingsprogram. Øvrige utgifter til drift og investeringer utgjør en liten andel av utgiftene og holder seg forholdsvis stabile.

Artskontorapporteringen viser at rapporterte driftsinntekter beløp seg til kroner 43 688 004. Innbetalinger fra gebyrer beløp seg til kroner 24 217 163 i 2017, mot kroner 23 576 989 i 2016, jf. note 1. Dette skyldes økt aktivitetsnivå samt endring i forskrift om gebyrer for NAs tjenester. Endringen medførte økning av NAs timepris fra kroner 1 425 til 1 465 som er i tråd med forventet kostnadsvekst. Innbetalinger av viderefakturerte utlegg i forbindelse med akkrediteringsprosjekter utgjorde kroner 17 929 619, mot kroner 18 059 546 i 2016.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.17 kroner 1 427 835. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende har NA en leverandørgjeld på kroner 2 294 495 samt utestående kundefordringer på kroner 3 000 172. Dette framkommer derfor ikke som utgifter/innbetaling i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 5.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NA. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2018. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på NAs nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Lillestrøm, 1. mars 2018

Inger Cecilie Laake
Direktør
Norsk akkreditering

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

NA er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NA står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NA har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NA har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver stat5skonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NA står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall NA har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NA har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

6.2 Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2017

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindreutgift
0903	Norsk akkreditering	01	Driftsutgifter	A, B	51 679 000	49 935 060	1 743 940
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			966 095	
<i>Sum utgiftsført</i>					51 679 000	50 901 155	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3903	Norsk akkreditering	01	Gebyrinntekter og andre inntekter	B	45 094 000	43 688 004	-1 405 996
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			3 365 818	
<i>Sum inntektsført</i>					45 094 000	47 053 822	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

3 847 333

Kapitalkontoer

60087501	Norges Bank KK /innbetalinger					44 063 998	
60087502	Norges Bank KK/utbetalinger					-47 995 768	
709413	Endring i mellomværende med statskassen					84 436	
<i>Sum rapportert</i>						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2017	2016	Endring
709413	Mellomværende med statskassen	-1 427 835	-1 512 271	84 436

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090301	603 000	51 076 000	51 679 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Merutgift(-) / mindreutgift	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090301/390301	1 743 940	-1 405 996	337 944	2 553 800	338 000

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NA er gitt fullmakt til å overskride utgiftsbevilgningen under kap. 903, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3903, post 01 innenfor en ramme på 6 mill. kroner.

Mindreutgiften på kroner 1 743 940 skyldes frafall av fast ansatte i forhold til det som forventes å være normalt. Fire personer sluttet og en gikk bort etter lengre tids sykefravær. I tillegg var tre personer ute i permisjon, den ene valgte å si opp etter endt permisjon. I alt medførte dette at det ble utført 2,8 årsverk mindre i 2017 enn det som var budsjettert. Planlagte IT-aktiviteter som skulle vært muliggjort gjennom overførte midler, har ikke latt seg ferdigstille som følge av bemanningssituasjonen og de prioriteringer som har vært gjort. Likeså var det en forventning om at en større andel av inngående fakturaer ville forfalle i 2017. Leverandørgjelden pr 31.12 utgjorde kroner 2,3 mill.

Mindreinntekten på kroner 1 405 996 skyldes i hovedsak utestående kundefordringer pr 31.12 på kroner 3,0 mill. Dette er en økning fra 2016 på kroner 1,68 mill. Forfalte krav utgjorde kroner 586 000.

Som følge av ovennevnte ble ikke merinntektsfullmakten utnyttet i 2017.

Mulig overførbart beløp

Ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning er mindreinntekten tatt med. NA har da hatt en reell innsparing på kroner 338 000 som søkes overført til 2018.

6.4 Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2017

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	24 217 163	23 575 989
Salgs- og leieinnbetalinger	1	19 058 188	18 959 067
Andre innbetalinger	1	412 653	333 640
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		43 688 004	42 868 696
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	23 680 266	24 961 493
Andre utbetalinger til drift	3	26 179 328	25 175 951
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		49 859 594	50 137 444
Netto rapporterte driftsutgifter		6 171 590	7 268 748
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	2 727	2 592
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		2 727	2 592
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	78 188	76 501
Utbetaling av finansutgifter	4	5	324
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		78 193	76 825
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		75 465	74 233
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		3 365 818	3 486 136
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		966 095	612 967
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-2 399 722	-2 873 169
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		3 847 333	4 469 812
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2017	2016
Skyldig skattetrekk		-1 153 078	-1 308 651
Skyldige offentlige avgifter		-272 787	-213 310
Annen gjeld		-1 970	9 690
Sum mellomværende med statskassen	6	-1 427 835	-1 512 271

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyrinntekter	24 217 163	23 575 989
Sum innbetalinger fra gebyrer	24 217 163	23 575 989
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Viderefakturerte utlegg, akkreditering og GLP-prosjekt	17 929 619	18 059 545
Refunderte utlegg, annen aktivitet	131 319	192 322
Kursinntekter	997 250	707 200
Sum salgs- og leieinnbetalinger	19 058 188	18 959 067
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	412 653	333 640
Sum andre innbetalinger	412 653	333 640
Sum innbetalinger fra drift	43 688 004	42 868 696

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	18 862 984	19 273 435
Arbeidsgiveravgift	2 913 703	3 061 860
Pensjonsutgifter	1 813 817	2 309 303
Sykepenger og andre refusjoner	-354 226	-140 936
Andre ytelser	443 988	457 832
Sum utbetalinger til lønn*	23 680 266	24 961 493

* Kun fast ansatte i NA. Utbetalt honorar og arbeidsgiveravgift til ekstern teknisk personell som skal viderefaktureres NAs akkrediterte virksomheter og nye søkere, inngår i Andre utbetalinger til drift under Kjøp av ekstern teknisk bistand (jmf. note 3).

Antall årsverk:	25,5	26,3
------------------------	-------------	-------------

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie (inkl. strøm, renhold og felleskostnader)	2 512 666	2 363 972
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	5 564	-2 010
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	16 876	26 649
Mindre utstyrsanskaffelser	302 618	158 671
Leie av maskiner, inventar og lignende	552 192	468 338
Kjøp av fremmede tjenester	2 036 824	885 882
Reiser og diett, ansatte NA	853 704	1 091 755
Kurs - og seminarvirksomhet	222 398	279 846
Kjøp av ekstern teknisk bistand, viderefakturerbare *	15 000 945	14 583 054
Reiser og diett, viderefakturerbare*	3 460 596	3 863 621
Refunderbare utlegg, annen aktivitet	131 856	177 288
Øvrige driftsutgifter	1 083 090	1 278 884
Sum andre utbetalinger til drift	26 179 328	25 175 951

* Utlegg NA pådrar seg på akkrediterings- og GLP prosjekt som viderefaktureres akkrediterte virksomheter og nye søkere.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	2 727	2 592
Sum utbetaling til investeringer	2 727	2 592
	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til finansutgifter</i>		
Renteutgifter	5	324
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	5	324

Note 5 Utbetaling til investeringer

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	78 188	76 501
Sum utbetaling til investeringer	78 188	76 501

Note 6 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	3 000 172	0	3 000 172
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	3 000 172	0	3 000 172
Langsiktige gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-2 294 495	0	-2 294 495
Skyldig skattetrekk	-1 153 078	-1 153 078	0
Skyldige offentlige avgifter	-272 787	-272 787	0
Annen kortsiktig gjeld	-1 970	-1 970	0
<i>Sum</i>	-3 722 330	-1 427 835	-2 294 495
Sum	-722 158	-1 427 835	705 677

NORSK AKKREDITERING

Org. nr.: 986028307

Riksrevisjonens beretning

Til Norsk Akkreditering

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet 2017

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Norsk Akkrediterings årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 3 847 333 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Norsk Akkrediterings årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen. Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som mener er

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde

Vi kommuniserer med ledelsen og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelse og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 01.05.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatbråten Farr
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur